

BARDU KOMMUNE
Trivsel og kvalitet i friske omgivelser

FAGERÅSEN BARNEHAGE

Årsplan for barnehageåret 2020/2021

*Glede, trivsel, lek og læring,
gir hjernen mye viktig næring!*

INNHALDSFORTEGNELSE

INNHALDSFORTEGNELSE.....	2
VELKOMMEN TIL BARNEHAGEÅRET 2020-2021!	3
PERSONALET I FAGERÅSEN BARNEHAGE	4
KONTAKTINFO	5
HOVEDMÅL	6
SATSNINGSOMRÅDE FOR FAGERÅSEN BARNEHAGE OG DE ANDRE BARNEHAGENE I BARDU	6
BARNEHAGENS FORMÅL OG VERDIGRUNNLAG	7
BARNEHAGENS INNHOLD	8
BARNS MEDVIRKNING.....	11
SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE.....	11
OVERGANGER OG TILVENNING.....	13
PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON.....	14
VÅR DIGITALE PRAKSIS	14
BARNEHAGENS FAGOMRÅDER.....	15
TIDSRAMME I FAGERÅSEN BARNEHAGE.....	20
NOEN AV VERKTØYENE VÅRE	21
SAMARBEIDSPARTNERE	22
MELDEPLIKT.....	22
HELSE, SYKDOM OG FORSIKRING	22

VELKOMMEN TIL BARNEHAGEÅRET 2020-2021!

Bardu kommune har ca. 4000 innbyggere, og drifter til sammen 5 barnehager. Fageråsen barnehage er en kommunal tre-avdelings barnehage i Bardu kommune, og har vært i drift siden den ble åpnet i februar 1990. Altså har vi i år 30 års jubileum! Feiringen har latt vente på seg på grunn av pandemien som kom til landet i mars. Barnehagen har 3 avdelinger. Veslefrikk med 9 plasser i alderen 0-3 år, Askeladden med 18 plasser i alderen 2-6 år, og Tyrihans med 18 plasser i alderen 2-6 år.

Dette er årsplanen til Fageråsen barnehage, barnehagen med naturlig uteområde, og nærhet til naturens mangfold (skog og flott turterreng, skistadion, akebakke m. m). Årsplanen bygger på *Lov om barnehager* med forskrifter. Den skal gi informasjon om hvordan barnehagen jobber målrettet for å sikre at det blir gitt et pedagogisk tilbud som har et innhold som er i tråd med de kravene som stilles i overnevnte styringsdokument. Årsplanen er ment å gi foreldre, foresatte og andre interessenter innsyn og informasjon om barnehagens innhold, og ikke minst er den et arbeidsverktøy for personalet. Den er også et grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen. Foreldre skal gjennom årsplanen få et godt innblikk i barnehagens arbeid, og se en klar sammenheng i barnehagens planverk, samt ha en mulighet til å påvirke innholdet i barnehagehverdagen. Barnehagens planer skal vise helhet og sammenheng mellom de overordnede målene i årsplanen og de konkrete aktivitetene i barnehagen. Årsplanen skal si noe om hva som skal vurderes og hvordan vurdering skal skje.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet for omsorg, danning, lek og læring. Den skal bidra til en god start på livet og livslang læring. De måter vi arbeider på, er ment å være

til BARNETS BESTE!

I Fageråsen barnehage mener vi at barn utvikler seg i samspill med andre barn og voksne. Barnets anstrengelser og egen aktivitet i møtet med omverdenen har stor betydning. Dette betyr at vi må søke å ta vare på de behov barna faktisk har, og gi dem mulighet til å utvikle seg fra sitt eget ståsted. I barnehagen skal barn få støtte og hjelp til å utvikle seg til ***den beste versjonen av seg selv!***

Satsningsområdene for inneværende barnehageår er

Inkluderende barnehagemiljø, realfag og språk.

Alle foreldre og foresatte oppfordres til å lese vedtektene for barnehagene i Bardu, som trådte i kraft 1.juli 2020 etter at de ble revidert. Disse finnes på www.bardu.kommune.no. Her finner dere også årsplanen til barnehagen, samt oversikt over hvilke dager som barnehagen er stengt (planleggings- og fagdager) og aktivitetsplan og annen nødvendig info.

Barnehagen har åpent mandag til fredag kl 0700-1615, hele året med unntak av romjul, onsdag før påske, og seks fag-/planleggingsdager. For barnehageåret 2020/2021 er det følgende fag-/og planleggingsdager: 17/8, 21/9, 17/11 og 4/1. Disse dagene er barnehagen stengt! I tillegg blir det to dager til. Datoene for disse dagene blir satt i løpet av november.

3 uker i juli/august er vi med på et felles sommertilbud for alle barnehagene i kommunen. Det rulleres mellom barnehagene hvor dette tilbudet blir gitt. De andre barnehagene er da stengte.

Vi ser fram til et spennende barnehageår med blant annet;

glede, trivsel, lek og læring!

Berit Moen, styrer i Fageråsen barnehage

PERSONALET I FAGERÅSEN BARNEHAGE

Berit Moen, styrer.

Utdannet barnehagelærer fra Høgskolen i Tromsø i 2001. Videreutdanning i *bedriftsøkonomi, Spesialpedagogikk 1* i 2005, *Barn, kosthold og helse* i 2006, *IKT* i 2008, og *Nasjonal lederutdanning for styrere* fra Norges Handelshøgskole i Bergen i 2014. Startet i Fageråsen i 2001 som pedagogisk leder. Har jobbet som styrer siden 2006.

Turid Hagensen Paulsen, pedagogisk leder.

Utdannet barnehagelærer fra Høgskolen i Tromsø i 1996. Startet i Fageråsen barnehage i 1992. Har tidligere jobbet ved Værtjenesten på flyplassen på Bardufoss.

Kristine Seppola Brandvoll, pedagogisk leder.

Utdannet barnehagelærer fra Høgskolen i Tromsø i 2002. Startet i Fageråsen barnehage i 2007, og har vært pedagogisk leder på avdeling Veslefrikk siden 2008.

Renate Dahlbakk, pedagogisk leder.

Utdannet barnehagelærer fra Høgskolen i Tromsø i 2002. Har jobbet i ulike barnehager i Nord-Norge, før hun startet opp som pedagogisk leder i Fageråsen barnehage høsten 2018.

Renate Olsen, barnehagelærer.

Utdannet barnehagelærer fra Dronning Mauds Minne Høgskole i 2009. Har jobbet i barnehage i Harstad før hun kom til Bardu. I Bardu har hun jobbet i to år ved Setermoen skole, og hatt ansvar for blant annet særskilt norskopplæring for en større gruppe barn. Renate startet som barnehagelærer i Fageråsen barnehage høsten 2018. Er i foreldrepermisjon store deler av barnehageåret 2020/2021.

Karianne Berg, barnehagelærer.

Utdannet barnehagelærer fra Høgskolen i Tromsø i 2016. Jobbet 1 år i Olsborg barnehage før hun startet i Fageråsen i 2017.

Monika Nydal, fagarbeider.

Har 2 årig videregående skole i Helse- og sosialfag. Utdannet fagarbeider i Barne- og ungdomsarbeiderfaget. Startet å jobbe i barnehage i 1980, og har vært i Fageråsen barnehage siden 1990.

Lena Guttormsen, barnehagelærer.

Har jobbet i barnehage siden 2006. Begynte i Fageråsen barnehage i 2016. Tok fagbrev i 2016, og går nå 3. året på barnehagelærer utdanningen ved UIT.

Tove Haugseth, fagarbeider.

Utdannet barne- og ungdomsarbeider fra 2001. Har 10 studiepoeng i Nyere samfunnspolitikk, og 1 årig høgskole i spesialpedagogikk fra 2009. Har jobbet i Bardubarnehagene siden 1993, og i Fageråsen barnehage siden høsten 2013.

Anne Irene Fossmo, barnepleier.

Bli kalt «Annemor», og tok studieretning for sosial- og helsefag barnepleierlinja 1985/1986 ved Sjøvegan videregående skole. Praksis fra barnehage siden høsten 1986, og ansatt i Fageråsen barnehage siden februar 1990.

Herdis Johansen, renholder.

Fagarbeider renhold. Ansatt som renholder i Fageråsen barnehage siden 2010, og jobbet i Bardu kommune siden 2002.

Berit Vang Andreassen, fagarbeider.

Har jobbet i Bardubarnehager siden 1993, og i Fageråsen barnehage siden slutten av 1993. Berit tok fagbrev som barne- og ungdomsarbeider i juni 2007. Har tidligere jobbet i butikk og som dagmamma.

Synne Marie Sneve Vesterhus, fagarbeider.

Har jobbet i Fageråsen siden 2011, men vært et år i Lappraen barnehage (2017/2018).

Jobbet i barnehagene i Bardu siden 2006. Vært konstituert pedagogisk leder i Fredly barnehage 2008/2009 og 2009/2010. Skal være i foreldrepermisjon store deler av barnehageåret 2020/2021.

Mari-Ann Svendsen, assistent.

Assistent med mange års erfaring og praksis. Startet å jobbe i barnehage i 1986. Har jobba i Fageråsen barnehage siden 1993.

Ingvild Sletten, fagarbeider

Ingvild har fagbrev i Bare- og ungdomsarbeiderfaget, og har jobbet i ulike barnehager i Bardu. Ingvild vil dere møte på alle avdelingene i Fageråsen barnehage dette barnehageåret.

Øyvind Kjærstad, assisterende styrer/barnehagelærer.

Utdannet barnehagelærer fra Høgskolen i Tromsø i 1996, og *Nasjonal lederutdanning for styrere* fra Norges Handelshøgskole i Bergen i 2012. Assistent i Barnas Hus barnehage i Bardu i 2 år. Pedagogisk leder i Øvre Bardu, Barnas Hus og Sponga barnehage fra 1992 fram til 2008. Styrer i Sponga barnehage til høsten 2016. Assisterende styrer i Lappraen barnehage fra oppstart 2016. Assisterende styrer i Fageråsen og Seterveien barnehage, i 10%.

Jenny Kristiansen, støttepedagog.

Jenny er utdannet barnehagelærer. Hun har lang erfaring som pedagogisk leder og styrer i barnehager i Bardu, og har også *Nasjonal lederutdanning for styrere* fra Norges Handelshøgskole i Bergen i 2014. Jenny har også vært ressursperson for satsningene i barnehagene. Jenny har det siste året vært sør i landet, hvor hun har jobbet tett på barn med spesielle behov. Dette barnehageåret skal Jenny jobbe som støttepedagog i Fageråsen barnehage.

Fageråsen barnehage telefonnummer: **771 85 460**

Hver avdeling har direktenummer. Hvis man ringer direkte, vil man miste muligheten for viderekobling hvis det ikke svarer. Ringer man 771 85460, vil man få noen valg. Hvis det da ikke svarer, vil det ringe på alle numrene, og noen i barnehagen vil komme til å svare. Ellers er det mulig å registrere fravær og sende beskjeder via appen «Min Barnehage - foresatt». Denne info kan sendes direkte til den avdeling det gjelder.

Adresse: Fageråsen barnehage, Storløveien 2, 9360 Bardu

E-postadresser:

Berit Moen, Styrer:

berit.moen@bardu.kommune.no

Turid Hagensen Paulsen, Pedagogisk leder Askeladden:

turid.paulsen@bardu.kommune.no

Kristine Seppola Brandvoll, Pedagogisk leder Veslefrikk:

kristine.brandvoll@bardu.kommune.no

Renate Dalbakk, Pedagogisk leder Tyrihans:

renate.dalbakk@bardu.kommune.no

HOVEDMÅL

I Fageråsen barnehage skal personalet være til stede værende, slik at alle barna opplever glede, trivsel, lek og læring! De skal gi barna flere språklige opplevelser, som igjen skal hjelpe barna å utvikle bedre språkforståelse, større lekekompetanse, og bedre sosial utvikling.

Personalet skal sikre at alle barn har et godt barnehagemiljø, slik at barna føler at de betyr noe. Alle skal se og bli sett, og godtas for den de er.

Leken er barnets viktigste aktivitet! Vi skal gi tid og rom for lek, opplevelser og undring.

«Lek! Det som gjør livet verdt å leve!»

SATSNINGSOMRÅDE FOR FAGERÅSEN BARNEHAGE OG DE ANDRE BARNEHAGENE I BARDU

Barnehagene fikk ny Rammeplan i 2017. For å få drahjelp i implementeringen av denne, har Bardu kommune vært deltakende i tre nasjonale satsinger; *realfag*, *inkluderende barnehage- og skolemiljø* og *språk*. Dette har vi kalt RIS.

Her kommer kort om hver:

Realfag:

I regjeringens realfagstrategi «*Tett på realfag*» er det et overordnet mål å forbedre barn og unges kompetanse i realfag. Andelen elever på lavt nivå i matematikk skal reduseres, og flere skal prestere på høyt nivå. I tillegg skal realfagskompetansen hos personalet forbedres. Bardu kommune har bestemt at vi skal satse spesielt på matematikk innenfor realfagene, og vi har egen ressursperson i realfag. I samarbeid med styrer koordinerer denne og legger til rette for at personalet får kompetanseutvikling i faget, og er bindeleddet mellom barnehagen og UIT og andre instanser vi har samarbeid med. I Fageråsen barnehage skal vi jobbe mer med realfagsløyper, som både sikrer igangsetting av matematiske opplegg i barnegruppa, samt er med på å øke personalets bevissthet rundt matematisk tenking. Egen bevissthet rundt tema er med på å løfte kompetansen til personalet.

Inkluderende barnehage- og skolemiljø:

Utdanningsdirektoratet har kommet med et kompetansehevingstilbud som skal styrke barnehagers, skolers og eiers kompetanse i å fremme trygge miljøer og forebygge, avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelsers. St.mld. nr. 19: Tid for lek og læring – Bedre innhold i barnehagen og NOU 2015:2 Å høre til – Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø, er noe av bakgrunnen for satsinga.

Vi jobber med kompetansehevingsarbeid for å skaffe oss oversikt over forskning på temaet, og kartlagt egen barnehage for å finne ut hvor vi skal ha fokus for videre arbeid. Voksne som **gode rollemodeller** er nøkkelen for å lykkes med forebyggende arbeid. Vi skal lære ungene våre å omfavne ulikheter, bruke et språk som snakker andre mennesker opp og fram i stedet for ned, og ikke minst tørre å gi tilbakemeldinger til hverandre når vi opplever at noen går «utenfor ramma» for hva som er greit.

Språksatsing:

I 2016 ble Bardu en av landets språkkommuner. Siden da har barnehager og skoler i kommunen arbeidet med **Språkløyper**, et kompetansehevingsopplegg innenfor lesing og skriving for og med barn. Vi har også jobbet med å lage gode helhetlige

planer for å sikre gode overganger mellom de ulike arenaene barna oppholder seg, med særlig fokus på språk. Personalet som gode språkmodeller, og det å bruke de daglige stundene (ved matbordet, i garderoben under påkledning o.l.) til å ha fokus på språk, har vært viet særlig fokus i barnehage. Dette arbeidet fortsetter selv om den formelle satsingsperioden på språk nå er over.

Å drive med realfags- og inkluderingsarbeid uten å være språkbevisst er ikke mulig. Altså er det sammenheng mellom alle de tre satsningene som også er felles satsninger for både barnehage og skole i Bardu kommune.

BARNEHAGENS FORMÅL OG VERDIGRUNNLAG

Barnehagelovens § 1: FORMÅL FOR BARNEHAGEN

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering».

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

Omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse, helse og forståelse for bærekraftig utvikling (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold).

Barnehagen skal følge lovverk som Rammeplan for barnehagen og Lov om barnehager.

Barn og barndom

I Fageråsen barnehage skal vi anerkjenner og ivaretar barndommens egenverdi. Det er et overordnet prinsipp at barnets beste skal være det grunnleggende hensyn i alle handlinger og avgjørelser som berører barnet. Alt vi gjør skal gjenspeiles i **TIL BARNETS BESTE!**

Demokrati

Barnehagen skal jobbe for å fremme demokrati, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. Hos oss skal alle få medvirke, ytre seg, bli hørt, og delta, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter. Dette skal personalet legge til rette for.

Mangfold og gjensidig respekt

Vi synliggjør, fremmer og verdsetter mangfold og gjensidig respekt. Alle skal bli sett og anerkjent for den de er, og alle skal ha en plass i fellesskapet. Vi er bevisst på å bruke personalets forskjellighet som rollemodeller for barna. Inkluderingsarbeidet er avhengig av at vi lykkes med å godta og respektere hverandre.

Likestilling og likeverd

Alle har lik verdi, uavhengig av kjønn, etnisitet, sosial status, religion, og i Fageråsen barnehage slår vi ned på alle former for diskriminering. Barna skal møte og skape et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger til dette.

Bærekraftig utvikling

I barnehagen skal barna lære gode holdninger og handlemåter for mer bærekraftige samfunn, og hvordan vi som lever i dag skal få dekket grunnleggende behov uten å ødelegge kommende generasjoners mulighet til å få dekket sine. Barna skal erfare å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. Hos oss bretter vi melkekartonger, har egen papirsøppel, og snakker med barna om tema som gjenbruk o.l.

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til utjevning av sosiale forskjeller. Både fysisk og psykisk helse skal fremmes, og barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge og aktivt håndtere krenkelser og mobbing. Fageråsen barnehage skal alle oppleve vennskap, trygghet og tilhørighet.

En viktig faktor i dette arbeidet er hvordan de voksne opptrer i ulike situasjoner. Spørsmål vi må huske på å stille oss selv i vårt arbeid med barn er: Er vi gode rollemodeller? Er vi bevisst vår egen opptreden sammen med barna og andre voksne? Er vi bevisst vårt eget kroppsspråk når for eksempel noen av barna «ikke hører etter» eller «bråker»? Er det noen barn som oftere enn andre ikke blir hørt eller sett? Hvordan snakker vi om andre barn eller voksne? Er vi mer opptatt av egne behov for voksensnakk enn å gi barna vår oppmerksomhet? Klarer vi å være profesjonelle yrkesutøvere i vår jobb? Dette er tema vi tar opp til drøfting i personalgruppa.

Daglig fysisk aktivitet, å fremme bevegelsesglede og motorisk utvikling, samt det å gi barna gode matvaner, er en viktig oppgave for barnehagen. Her følger vi de nasjonale retningslinjene som er gitt.

Personalet skal være bevisst på at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet har en selvstendig opplysningsplikt til barnevernet jf. *Barnehageloven § 22*.

«Jeg hører og glemmer. Jeg leser og husker. Jeg gjør og jeg forstår»

BARNEHAGENS INNHOLD

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og forskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk, skal ses i sammenheng og samlet bidra til barnas allsidige utvikling.

Omsorg

Barna har rett til omsorg. For at barna skal trives og være trygge, forutsetter det at personalet møter de med omsorg. De som gis omsorg av andre, lærer seg å vise omsorg for andre igjen. I barnehagen handler omsorg om samspill mellom barn-voksen, barn-barn, og voksen-voksen. Det legges et viktig grunnlag for utvikling av sosial kompetanse når barna lærer seg å ta hensyn og vise omsorg for hverandre.

0-3 år:

- Vi har primærkontakter ved oppstart i barnehagen, for å sikre tilknytning.
- Vi har lagt til rette for at barna skal kunne spise frokost, lunsj og fruktmåltid, med ernæringsmessig riktig og god mat.
- Barna får tilstrekkelig hvile ut ifra sine behov, og dagsrytmen er også tilpasset slik at overgangene blir gode i løpet av dagen.

- Barna lærer at de må dele med hverandre.
- Personalet er sensitive for hva barn ytrer, slik at de imøtekommer barnas behov.

3-6 år:

- Vi har primærkontakt ved oppstart av nye barn, og vurderer behovet for også å ha det for de barna som kommer over fra liten til stor avdeling.
- Vi snakker om følelser og roser barna når de viser empati og omsorg for hverandre.
- Vi snakkes med barna om hvordan man best mulig kan få god inkludering i leken. Vi hjelper barna å vurdere om det er lurt å bestemme i lag i leken, eller om det noen ganger er lurere å ha hver sin tur til å bestemme når man ikke blir enige.

Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek, både ute og inne. I tillegg skal barnehagen bidra til at alle barn kan få oppleve humor, glede, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre. I Fageråsen barnehagen arbeider vi for at alle barna skal ha noen å leke med, og at leken er det viktigste barna holder på med den tiden de er i barnehagen. I leken får barnet utviklet alle sider ved seg selv, både de kognitive sidene som språk, matematikk og motorikk, men også de følelsesmessige sidene som evne til samspill, empati og selvfølelse. Vi organiserer hverdagen vår slik at det skal bli mest mulig rom for lek med andre barn uten for mange avbrekk. Personalet skal støtte leken ved å veilede barn som utvikler uheldige samspillsmønstre og berike leken ved å gi opplevelser som inspirerer til lek.

0-3 år.

- Vi lar barna få tid til å leke.
- Vi observerer hva slags interesser barna har, og prøver å finne utstyr som passer til å oppmuntre til utvidelse av leken de allerede holder på med.
- Vi bruker konkreter i formidlingen når vi forteller historier/eventyr/fortellinger.
- Vi lar ungene utfolde seg.

3-6 år:

- Dagsrytmen vår sikrer tid til lek.
- Vi leser variert litteratur, og håper denne kan inspirere til lek.
- Vi dramatiserer for og med barna.

Danning

I barnehagen er gjensidige samhandlingsprosesser med barn og voksne i lek og læring og hensynet til hverandre forutsetninger for barnets danning. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre, og er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati. Danning i barnehagen skal forankres i verdiene i formålet. Gjennom gode dannelsprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap.

Fageråsen barnehage skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Kommunikasjon med foreldre er her en viktig brikke. I hovedsak skjer kommunikasjon i bringing- og hentesituasjoner.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn som er forankret i menneskerettighetene.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi jobber med og legger til rette for å utvikle barnas sosiale kompetanse, blant annet gjennom Steg for Steg, og Start.
- Vi har en målsetting om å øke barnas sosiale kompetanse gjennom positiv sosial ferdighetstrening.
- Vi har aktivitetsgrupper der gruppene har et noe ulikt fokus, etter alder og ferdigheter.
- Vi har fellessamling én gang i måneden for å fremme vennskap og fellesskap på tvers av avdelingene, hvis smittevernet i forbindelse med Covid-19 ikke er til hinder for dette.
- Vi markerer høytider som advent, jul, påske og 17.mai.

0-3 år:

- Barna lærer regler for ulike aktiviteter slik som påkledning, måltid og lignende.
- Personalet utfordrer barna til undring, for eksempel å fabulere rundt om noen er lei seg eller glad (Start).

3-6 år:

- Barna blir i større grad tatt med på råd når vi skal bestemme aktiviteter og innhold i disse.
- Barna må reflektere over egne valg, og hva valgene har å si for de man er sammen med.
- Barna blir utfordret på å dele tanker de har om egne følelser, om rettferdighet og andre tema.
- Personalet legger til rette for samtaler om forskjellighet, og at det er fint at vi alle er ulike og har ulike tanker og preferanser.

Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære, og å mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barna skal selv bidra aktivt i egen og andre læring. I Fageråsen barnehage har vi voksenrollen i fokus, da dens betydning også har betydning for barnas læringsutbytte. Personalet skal hele tiden vurdere om læringsprosessene er gode nok, og eventuelt gjøre endringer slik at det blir til barnets beste.

0-3 år:

- Vi har tilgjengelig leke- og aktivitetsmateriell som passer til barnas utviklingsnivå.
- Vi ser i faktabøker etter ulike fenomener i dagliglivet, f.eks. natur, musikk og lek.

3-6 år:

- Vi tar utgangspunkt i års syklusen, og presenterer tema som barna kan utforske og bearbeide fra ulike innfallsvinkler.
- De satsningsområdene som Bardu kommune har søkelys på; *Inkluderende barnehage- og skolemiljø, og Realfag*, legges inn i de aktivitetene vi legger til rette for.

Vennskap og fellesskap

En forutsetning for å fungere sammen med andre er sosial kompetanse. Sosial kompetanse omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger, og disse utvikles nemlig gjennom sosialt samspill. I Fageråsen barnehage skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Sosial samhandling og det å lære å etablere og opprettholde vennskap er selve grunnpilaren i menneskets videre utvikling. Gode holdninger til hverandre må etableres fra starten av, og personalet må være våkne for utestengning. Dette er noe som ikke godtas. Det er sentralt at personalet også her er gode rollemodeller.

Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Alle barna skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og

helhetlig språkutvikling.

God tilbakemeldingskultur har stort fokus i Fageråsen barnehage. I den forbindelse har vi i noen rutinesituasjoner utarbeidet *Tegn på god praksis*. Et av fokusene våre er hvordan personalet i barnehagen kommuniserer med barna, og hvilken betydning dette har for barnas utvikling. Barna lærer MYE av at personalet er gode språk- og rollemodeller.

Barnehager med samiske barn

Samiske barn skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk i barnehagen, og i Fageråsen barnehage skal vi tilpasse tilbudet til barnas samiske bakgrunn. Det betyr at personalet skal ha kjennskap til, og legge vekt på at den samiske kulturen skal være en del av innholdet i barnehagen. Vi skal også legge til rette for at barna får møte det samiske språket.

BARNES MEDVIRKNING

Prinsippet om barns rett til medvirkning er slått fast i barnehagelovens formålsbestemmelse og utdypet i barnehageloven § 3. FNs barnekonvensjon vektlegger at barn har rett til å si sin mening i alt som vedrører det, og barns meninger skal tillegges vekt. Barn har rett til å uttrykke seg og få innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen.

Både med kropp og språk gir barn uttrykk for hvordan de har det. Barns følelsesmessige uttrykk skal bli tatt på alvor. Barn må støttes til å undre seg og stille spørsmål. De må oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger og møte anerkjennelse for sine uttrykk. Der hvor barns selvfølelse krenkes, ligger kimen til hensynsløshet, mobbing og manglende empati.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Alle barns ulike uttrykk og behov, må barnehagen observere og følge opp.

Synspunktene til barna må man se i samsvar med deres alder, og ikke minst modenhet. Barna må ikke gis ansvar som de ikke er rustet til å ta.

Våre tiltak for å oppnå dette er:

- Vi praktiserer åpne dører mellom avdelingene.
- Ansatte er lydhøre overfor barnas behov, ønsker og utforskertrang.
- Vi lærer barna å løse konflikter ved å ta i bruk programmet Steg for steg.
- Vi tilbyr barna ulike aktiviteter ut ifra interesser og behov.
- I samlingsstunder får barna uttrykke og utveksle opplevelser fra hverdagen i barnehagen.
- Vi gir barna tid og rom for barnas viktigste aktivitet: Lek!
- Vi lar barna få være med på de daglige gjøremålene.
- Vi tar barnas ønsker på alvor, og følger de i den grad det lar seg gjøre. Vi tar oss tid til å snakke om valgene de tar, og roser de for dem.
- Vi lar barna være eksperter på sitt eget område, nemlig det å være barn.
- Vi sier JA hvis vi ikke har noen grunn til å si NEI! Personalet skal være anerkjennende voksne.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit. Foreldre skal kunne stole på at de kan ta opp det som opptar dem i forhold til barnet og barnehagen, selv om det skulle innebære kritikk.

Både foreldre og personale skal forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er personalets oppgave å forvalte. Personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om og begrunnelse for barnehagens virksomhet og invitere foreldrene til medvirkning. Foreldre skal kunne være trygge på at barna deres blir sett og respektert og får delta i et fellesskap som gjør dem godt.

Vi starter samarbeidet allerede før barnet er begynt, med å ta kontakt for å utveksle informasjon. Vi har oppstarts samtaler tidlig på høsten for de nye barna. Det viktigste samarbeidet finner sted i de daglige møtene mellom familien og barnehagen ved bringing og henting. Her utveksler vi gjensidig informasjon som kan ha betydning for barnets trivsel og utvikling på begge arenaer. I foreldresamtaler fordypet vi oss i barnets utvikling på ett eller flere områder. Brukerundersøkelser har vi annet hvert år, og neste runde med denne blir nå i november 2020. Innspill vi får fra foreldrene underveis tar vi med oss når vi vurderer og planlegger videre virksomhet.

FORELDRENES MEDVIRKNING – samarbeid med deg som er foreldre/foresatt

Som foresatt hos oss skal du:

- Oppleve barnehagen som et trygt sted å være, med et pedagogisk tilbud av god kvalitet, som foregår i et nært samarbeid med deg.
- Oppleve et miljø der personalet og foreldre har et realistisk forventningsnivå til hverandre.
- Oppleve en hverdag som er preget av trivsel, glede, humor og trygghet.
- Oppleve et personale som møter deg med åpenhet, respekt og romslighet.
- Oppleve et miljø der foresatte møtes, og barnehagen er en arena for nettverksbygging. Hvordan dette skal gjøre på en beste mulig måte i kononatid, gjør vi hele tiden vurderinger på. Vi må tillate oss å tenke nytt!

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Foreldresamtaler: Vi har en ordinær samtale i løpet av året. To for de som er nye i barnehagen. Ved ønsker og behov avtaler vi samtaler utover disse.
- Daglig informasjon: Viktig at foreldre og personal tar seg tid til den lille praten, enten ved bringing til, eller henting i barnehagen.
- Kommunikasjon via e-post og foreldre-appen.

For å sikre samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene, skal barnehagen ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av alle foreldre/foresatte med barn i barnehagen.

Samarbeidsutvalget er barnehagens øverste organ og består av foreldre og ansatte i barnehagen, og representanter for eier, slik at hver gruppe er likt representert. En fra hver gruppe i en-avdelingsbarnehager, og to fra hver gruppe i to- og fleravdelingsbarnehager. Fageråsen barnehage har to representanter fra hver gruppe, for utenom politisk valgt, som er en. Styrer fungerer som sekretær for utvalget, og har uttale- og forslagsrett. Kommunestyret velger kommunens representanter for 4 år av gangen. Foreldre- og personalrepresentanter velges vanligvis for ett år av gangen.

Foreldrerepresentantene for den enkelte avdeling er:

Veslefrikk: Camilla Bjørkli
Tyrihans: Kristine Endregaard
Askeladden: Emilie Hagensen Bergholt

Representanter til barnehagens samarbeidsutvalg er:

Foreldrerepresentanter: Camilla Bjørkli og Emilie Hagensen Bergholt
Politisk valgt: Anja Vedal

Personalrepresentanter: Lena Guttormsen

Vi håper på et tett og godt samarbeid med dere foreldre/foresatte. Vi blir en bedre barnehage når dere spør oss om det dere lurer på, når dere gir oss konstruktive tilbakemeldinger på det dere er fornøyd med, og det dere er mindre fornøyd med.

OVERGANGER OG TILVENNING

Våren 2020 ble spesiell, fordi vi på grunn av koronapandemien måtte begrense og i noen tilfeller avlyse fysiske overgangsmøter. Vi har jobbet både i Fageråsen barnehage, på enhet for barnehage og skole, og i regionen for å få på plass gode planer for overganger mellom ulike arenaer i barnas oppvekst, og her er en oversikt over hvordan dette kan foregå i «normalår»

Når barnet begynner i barnehagen

Før oppstart inviterer vi foreldrene til et lite informasjonsmøte før sommeren, der styrer og pedagogiske ledere er til stede. I tillegg til informasjon om livet på huset, får foreldrene en omvisning. Når barnet begynner i Fageråsen barnehage, får det en kontaktperson i personalet på sin avdeling. Denne skal bidra til at barnet får en trygg tilknytning i barnehagen i overgangen til et liv utenfor hjemmet. Barna bruker ulik tid på tilvenningen, og vi er opptatt av å bruke den tiden som det enkelte barn trenger. For noen kan det være nok med to- tre tilvennings dager, andre vil trenge ei uke eller mer. Det er viktig med korte dager i starten når barnet skal bli kjent med rommene, lekeplassen og mange nye ansikter. Personalet gjør avtaler med foreldrene fortløpende i denne perioden. Vi har tolkesamtaler når det er behov, ved oppstart av barn med annet morsmål enn norsk, og i de tilfellene foreldrene ikke forstår eller kan gjøre seg forstått.

Overganger innad i Fageråsen barnehage

Ved overgang fra avdeling Veslefrikk og over til enten avdeling Askeladden eller avdeling Tyrihans, er barna normalt sett noe kjent fra tidligere av. Vi lever så tett på hverandre i det daglige at barna er godt kjent med både lokaler og personale og andre barn fra før. Vi vurderer allikevel hvert enkelt barn sitt behov for en ekstra kontaktperson ved interne overganger. Personalet sørger for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Overgangen fra barnehage til skole

Ifølge rammeplan for barnehagen skal barnehagen, i samarbeid med skolen, legge til rette for barnas overgang fra barnehagen til første klasse. Fageråsen barnehage følger års hjulet som er laget for overgangen mellom barnehagene i Bardu og Setermoen skole, og har derfor gode rutiner på plass når det gjelder hva denne overgangen skal inneholde. Hvis skolestartere skal starte i Øvre- eller Nedre Bardu skole, vil punktene i års hjul være like, men med noen forskjeller. Års hjulet skal være et minimum for samarbeidet mellom barnehage og skole.

Alle førskolebarna i barnehagene i Bardu kommune møtes inntil fem ganger hvert år. Dette for å bli bedre kjent før overgangen til skolen. Hvordan og om dette kan gjennomføres barnehageåret 2020/2021, må vi vurdere med tanke på smittevern.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning (SFO). Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

Barnehagen skriver overgangsskjema som følger barna over i skolen der hensikten er å gi skolen informasjon om styrker hos barnet som de kan bygge videre på. Det viser også hvilke områder barnet har fått kjennskap til gjennom arbeidet i førskolegruppa. Her kommer også eventuelle særskilte behov fram, og man kan gjennomføre overgangsmøter for de barna som trenger det.

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og

ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.

PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

Planlegging

Lov om barnehager med forskrifter setter rammer for det pedagogiske tilbudet vi gir. I tillegg deltar vi i nasjonale satsinger. Planleggingen av innholdet i Fageråsen barnehage skjer på bakgrunn av disse. Samtaler og vurderinger med foreldrene, samt refleksjoner og vurderinger på den enkelte avdeling, og på hele huset, hjelper oss å tilpasse planene våre til barna både enkeltvis og i gruppe.

Vurdering

I Fageråsen barnehage har vi ulike arenaer for vurdering og refleksjon. Samtaler med barna og foreldrene tar vi alltid med oss når vi gjør vurderingsarbeid i personalgruppa. Avdelingene har avdelingsmøter annenhver uke, og hele personalgruppa samles til fagmøter en gang i måneden. På ledernivå har vi interne møter annenhver uke, eller ved behov, der de pedagogiske lederne og styrer samles. Vi er også del av et kommunalt og interkommunalt nettverk som møtes jevnlig i forskjellige fora for både planlegging og vurdering.

Dokumentasjon

Ut over den pedagogiske dokumentasjonen (refleksjoner og vurderinger i personalet) synliggjør vi arbeidet vårt ved å henge opp bilder fra ulike aktiviteter og formingsopplegg på avdelingene. Personalet har en egen tavle i personalgangen der refleksjonsarbeid, tegn på god praksis og annet arbeid knyttet opp til personalutvikling kan henges opp. Årsplanen dokumenterer også arbeidet vårt, og deles ut til alle foresatte og barnehageeier.

VÅR DIGITALE PRAKSIS

De digitale verktøy vi benytter er pc, nettbrett, digitalt mikroskop/forstørrelsesglass og dokumentkamera. Nettbrett brukes til å la barna spille pedagogiske spill, og til å se videosnutter fra nett. I tillegg benyttes nettbrett til noen pedagogiske opplegg. Pc brukes til bildebehandling, og til å lete etter informasjon sammen med barna. Barnehagene har kjøpt inn del nytt realfagsutstyr, og deriblant utstyr som gjør at vi kan benytte nettbrett på andre måter enn tidligere. Digitalt mikroskop/forstørrelsesglass benyttes både inne i barnehagen og ute på tur, til å studere smått og stort som barna finner og undrer seg over. I forbindelse med koronapandemien har vi fått litt ekstra dytt for å ta et steg videre i vår digitale praksis. Mange møter vi tidligere hadde fysisk, har nå blitt gjennomført på Teams. Dette vil vi også benytte oss av igjen hvis vi kommer på rødt nivå.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt. Fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere områder vil ofte være representert samtidig i et temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter og turer i nærmiljøet. I sosialt samspill i lek og hverdagsaktiviteter skjer det ofte en spontan kommunikasjon knyttet til fagområdene.

De punktene som gjelder for barna på avdeling Veslefrikk, gjelder også for barna på avdeling Askeladden og Tyrihans.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Språkstimulering er en av barnehagens viktigste oppgaver. Barna skal få møte og være del av et rikt og variert språkmiljø som omfatter både fysiske, estetiske og verbale uttrykk. Språklig og kommunikativ kompetanse er avgjørende for å kunne kommunisere med andre og for å kunne delta i lek. Ny rammeplan omfatter tydeligere og økte krav til barnehagens arbeid med kommunikasjon og språk. Arbeidet med barnas språktilegnelse er en sentral del av barnehagehverdagen. Personalet kan observere, dokumentere og vurdere språkmiljøet og språket til enkeltbarn som grunnlag for å skape et godt språkmiljø og tilpasset språkstimulering for alle barn.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>KOMMUNIKASJON, SP RÅK OG TEKST</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personalet bruker et variert ordforråd, de lytter, observerer og gir respons. De leser, synger, samtaler, leker med rytmer og leker med språket. Personalet bruker bøker, bilder og media.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å holde oppmerksom- heten og konsentrasjonen over tid, ved lydbøker og høytlesing. • Vi hjelper barna med å sette ord på følelser og handlinger. • Vi videreutvikler barnas begrepsforståelse og bidrar til et variert ordforråd i aldersdelte grupper. • Vi formidler rim og regler, bevegelsesleker, regelleker og sanger. • Vi har bildebøker, faktabøker, historier og eventyr tilgjengelige for barna, som gjenspeiler interesser, temaarbeid og årstider. • Vi formidler eventyr og historier ved hjelp av konkreter, magnetograf, skuespill med mer.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å rekke opp hånda og vente på tur når de skal fortelle noe. • Vi hjelper barna til å snakke om følelser og handlinger. • Vi oppmuntrer barna til å lage egne historier og fortelle fra opplevelser, også ved å skriftlig gjøre dette. • Vi introduserer sanger med flere vers, engelske sanger og underholder på arrangementer. • Vi benytter hverdagssituasjoner, samlinger og samtale som arena til utvikling av barnas språk og sosiale kompetanse. • Vi leser og forteller eventyr og historier, og reflekterer sammen med barna før, under og etter lesing. • Vi oppmuntrer barna til å skrive navnet sitt.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen legger til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna blir inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går på tur og har varierte fysiske aktiviteter, som blant annet orientering med bilder. • Vi gjør barna kjent med kroppen, lar de lære å vaske hender, og legger til rette for at de skal være delaktige i påkledning. • Vi bruker «Start» som pedagogisk opplegg, der man lærer seg å kjenne de ulike følelsene.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går turer i nærmiljøet og spiser flere måltider ute. • Vi aker og går på ski med barna. • Vi legger til rette for grov motorisk lek/aktivitet og kroppsbeheerskelse ute og inne, samt viderefører finmotoriske aktiviteter. • Vi oppmuntrer barna til å kle på seg mest mulig selv. • Vi samtaler med barna om kosthold hvor vi vektlegger hva som er riktig mat, og bra for kroppen. • Vi bruker materiell fra Røde kors for å introdusere begynnende førstehjelp.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går på tur til Setermoen skole og SFO, så barna får erfaringer med skolen og dens uteområde. • Vi går på ski og aketurer utenfor barnehagens område. • Vi legger til rette for ballspill og regellek. • Vi tilrettelegger spesielt for finmotoriske aktiviteter som godt blyantgrep, klippe, lime, og perle. • Vi legger til rette for at barna blir selvstendige ved dobesøk og håndvask. • Vi oppfordrer til at barna kler på seg selv og legger til rette for selvstendighet. • Vi bruker materiell fra Røde kors for å introdusere førstehjelp. • Vi samtaler om retten til å bestemme over og sette grenser for egen kropp, og respektere andres grenser.

Fageråsen barnehage følger de retningslinjer som er satt av *Helsedirektoratet* i forhold til måltidet i barnehagen. Dette er retningslinjer som man er pålagt å følge i forhold til at man skal legge grunnlag for gode holdninger blant barna når det gjelder riktig mat og gode kostholdsvaner. Gode holdninger i tidlig alder følger barna senere i livet. Nå når barna ikke får servert mat i barnehagen, men har med matpakke hjemmefra, er det foreldrenes oppgave å ha med mat som er næringsrik. I tillegg oppfordres foreldrene til å øve sammen med barna på å smøre maten sin selv, da dette er en øvelse som bortfaller i barnehagen i den tiden det ikke serveres mat.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Barnehagen skal støtte barna i å skape sine egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. De skal bli kjent med ulike uttrykksformer som billedkunst, kunsthåndverk, fil, arkitektur og design, i tillegg til de mer tradisjonelle som musikk, dans, drama, språk og litteratur. Det å bli kjent med ulike verktøy, materialer, teknikker og teknologi, er en del av dette.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>KUNST, KULTUR OG KREATIVITET</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi lar barna få kjennskap til ulike materialer gjennom taktile sanser. • Vi tilrettelegger for utkledding og ulike rolleleker. • Vi synger og danser, bruker musikkinstrumenter, og leker enkle bevegelsesleker.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi har ulike materialer/utstyr tilgjengelig. • Vi samler og bruker naturmateriale til kunstneriske uttrykk. • Vi knytter formingsaktiviteter opp mot temaarbeid. • Vi har utkleddingstøy til rollelek. • Vi tar vare på barnekulturen gjennom sang og bevegelsesleker.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi oppmuntrer til refleksjon rundt nye inntrykk. • Vi formidler barnekultur gjennom å hoppe tau og strikk, regelleker og sangleker. • Vi oppmuntrer barna til å opptre med sang på ulike arrangement.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og forstår verdien av den, og utvikler ønske om å verne om den. Gjennom lek og naturopplevelser til alle årstider får barna erfaringer som også kan knyttes opptil naturvitenskapelige fenomener og læring om redskaper og teknologi.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går turer i nærmiljøet/skogen og jobber med naturmaterialer. Vi går i skogen og ser etter dyrespor og småkryp. • Vi er opptatt av årstider endringer i naturen. • Vi blir kjent med de ulike husdyrene, gjennom sanger, bøker og eventyr. • Vi legger til rette for konstruksjonslek.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi blir kjent med ulike dyrearter. • Vi kildesorterer papir og glass/hermetikk. • Vi har Lego og andre konstruksjonsleker tilgjengelig. • Vi lar barna få erfaringer med pc-spill og fotografering.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker forstørrelsesglass og digitalt mikroskop til å studere småkryp. • Vi snakker om solsystemet, Jorda, Norge, årstidene og været. • Vi formidler kunnskap om hvordan de ulike dyrene lever. • Vi lar barna bli kjent med ulike former for miljøtiltak.

	<ul style="list-style-type: none"> • Vi konstruerer med bl.a. fyrstikker, sugerør, klosser, magneter med mer. • Vi lar barna benytte digitale verktøy til bl.a. innhenting av informasjon. • Vi forsker på, og eksperimenterer med luft og vann. • Vi introduserer ulike naturfaglige forsøk for barna.
--	---

ETIKK, FILOSOFI OG RELIGION

Dette fagområdet gjenspeiler barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag. Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i de religioner og livssyn som er representert i barnehagen. Arbeidet med dette skal hjelpe barna til å forstå at det finns mange ulike måter å forstå ting på, og å leve sammen på. Barna skal utvikle toleranse, forståelse og respekt for ulikheter på alle områder. Filosofering, undring, kritisk tenking og dømmekraft skal her øves opp.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>ETIKK, FILOSOFI OG RELIGION</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å se hva som er rett og galt. • Vi tolker barnas følelser og hjelper dem til å forstå hva de selv og andre opplever og føler. • Vi hjelper barna til å løse konflikter. • Vi undrer oss sammen med barna, ved hjelp av «Start», bøker, tradisjoner, bildealbum med mer. • Vi formidler budskap om både jul, påske, 17.mai med mer. • Vi har bildealbum av det enkelte barn og deres familier (ulikheter). • Vi tar utgangspunkt i ulike bøker. • Vi bruker det pedagogiske opplegget «Start» som er en del av «Steg for steg».
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi undrer oss sammen med barna og reflekterer over ulike temaer. • Vi blir kjent med jule- og påskebudskapet, og går i kirken før jul, samt i påsketid.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å få en forståelse av hvordan andre barn reagerer på deres adferd. • Vi oppfordrer barna til å tenke selv og stille spørsmål til det vi gjør i barnehagen. • Vi samtaler med barna om jule- og påskebudskapet, jule- og påsketradisjoner, og går i kirken i forbindelse med høytidene. • Vi samtaler om de religioner og livssyn som er representert i barnehagen.

ANTALL, ROM OG FORM

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>ANTALL, ROM OG FORM</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi gir barna mulighet til å oppdage årsak og virkning gjennom leker og aktivitet, f.eks. gjennom eventyr, former, farger med mer. • Vi leker med vann, spiller enkle spill, pusler, synger tellesanger, og bruker puttekasser. • Vi formidler enkle eventyr som inneholder størrelse -og mengdebegreper, samt preposisjoner. • Vi bruker realfagsbegreper som avstand, vekt, volum og tid i naturlige situasjoner. • Vi teller. • Vi bruker de daglige situasjonene til blant annet å sortere, telle og benevne farger. • Vi har synlig både bilder av tall, mengder, former og farger.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å kjenne igjen grunnleggende geometriske former og oppdage dem i omgivelsene. • Vi spiller spill, pusler og introduserer terning. • Vi hjelper barna til å bruke preposisjoner og enkle tidsbegreper.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi lar barna få erfaring med å telle opp mot 100, og jobber med større mengder. • Vi teller til 10 på ulike språk sammen med barna. • Vi bruker matematiske begreper, jobber med geometriske former og hjelper barna til å gjenkjenne tall, mønstre, farge og form gjennom oppgaver. BU-modellen. • Vi spiller terning, kort- og brettspill. • Vi sorterer og kategoriserer. • Vi jobber med rett bruk av preposisjoner og tidsbegreper.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagens hverdagsliv skal legge grunnlaget for innsikt og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn, og sikre opplevelse av tilhørighet til nærmiljøet. Her skal barna lære om lokale tradisjoner og om yrker og samfunnsinstitusjoner. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna gis erfaring med å lytte, forhandle og diskutere. Barna skal få begynnende kjennskap til menneskerettighetene. Dette fagområdet omfatter også kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon, samt andre nasjonale minoriteter.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>NÆRMILJØ OG SAMFUNN</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går på tur. Noen ganger i området der barna på avdelingene bor. • Vi lærer barna å vente på tur, høre på andre og å dele. • Vi reiser noen ganger med buss. • Vi prøver å lære barna enkle trafikkregler. • Vi har blålysuker, og bamsesykehus. • Vi hjelper barna til å løse små konflikter, og å være en god venn. • Vi har bildealbum til hvert barn (ulike familier). • Vi snakker om samefolket og samefolkets dag.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi får erfaring med buss når vi skal på lengere utflukter, eller ved glatte veien/kaldt vær. • Vi snakker om hvordan vi forholder oss ute i trafikken når vi er på tur, og barna får

	<p>enkel opplæring i trafikkregler.</p> <p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi blir kjent med ulike servicetilbud i nærmiljøet. • Vi hjelper barna til å løse konflikter selv og opprettholde vennskap. • Vi besøker skolen i nærmiljøet. • Vi blir kjent med betydningsfulle bygninger i sentrum. • Vi blir kjent med trafikkskilt og enkle trafikkregler. • Vi snakker om hvordan man forholder seg ute i trafikken og oppfordrer barna til å vurdere trafikkbildet gjennom sansene. • Vi markerer Samefolkets dag 6.februar, og gir barna et innblikk i samefolkets mat, kultur og historie. I samme periode blir barna kjent med de øvrige nasjonale minoritetene. • Vi gir barna et innblikk i hvor vi står i et historisk perspektiv med fortid, nåtid og fremtid. • Vi samtaler om at valg vi tar får konsekvenser for oss selv, men også andre.
--	---

TIDSRAMME I FAGERÅSEN BARNEHAGE

Fageråsen barnehage har en dagsrytme som består av gjentakelse av aktiviteter i en bestemt rekkefølge. Denne rytmen lærer barna seg å kjenne. Dagsrytmen skal gi trygge rammer og hjelpe barna til å orientere seg, og de blir på denne måten lettere kjent med barnehagen. De vet da hva som vil skje og de lærer seg begreper om tid. Vi sier gjerne at barna er tilvendt i barnehagen når de begynner å forstå denne rytmen og begynner å bli trygge på omgivelsene og de andre barna og voksne, og at de er trygge på at de blir hentet. Alle barnehagene åpner kl. 07.00 og stenger kl. 16.15. Innenfor denne tiden har alle kjernetid mellom kl. 08.45 og 14.30. Dette er den tiden barnehagen er fullt bemannet. De tre avdelingene i Fageråsen barnehage har ulik dagsrytme innenfor disse rammene. Ped.leder på den enkelte avdeling gir informasjon om hvilken dagsrytme de har.

NOEN AV VERKTØYENE VÅRE

Språkløyper er en nettbasert kompetansehevingspakke for personalet som gir oss økt kunnskap og gode tips og ideer om gode måter å lese for barn på.

BU er en systematisk måte å arbeide inn begreper på, og skal sikre at alle barna får den rette basisen for videre læring. Dette foregår i hovedsak i førskolegruppa, men også i de dagligdagse situasjonene for alle aldersgrupper.

Realfagsløyper er laget på samme måte som språkløyper, og har fokus på å øke personalets kompetanse innenfor realfag.

Steg for Steg er et systematisk program i arbeidet med å styrke og utvikle barnas sosiale kompetanse. Dette har vi jobbet med i flere år, og vi har så gode erfaringer med det, at vi fortsatt velger å bruke dette hjelpemiddelet.

Start er det samme som Steg for Steg, men er tilpasset de yngste barna.

Alle med er et observasjonsverktøy for barnets helhetlige utvikling. Brukes i forbindelse med foreldresamtaler. Tiltakspermen til **Alle med** brukes til å lage forskjellige opplegg med enkeltbarn og barn i grupper.

TRAS er et observasjonsverktøy spesielt for språklig utvikling. Brukes etter avtale med foreldrene dersom vi er usikre eller lurer på ting i forbindelse med språklig utvikling.

Snakkepakken er en samling ulike spill, eventyr og opplegg for å arbeide både med språk og sosial kompetanse.

Språkkista er en kiste full av konkret og spennende materiell som bilder, spill, magnettavle, veiledningshefte og CD med sanger, rim og regler til bruk som et verktøy og en inspirasjon i det daglige arbeidet med språkstimulering i barnehagen.

Mattekista inneholder ulike spill for å styrke matematisk utvikling.

Grønne tanker, glade barn er et pedagogisk opplegg for å legge til rette for at barna skal kunne tørre å snakke om sine følelser.

SAMARBEIDSPARTNERE

For å sikre barnets beste, er det etablert et samarbeid mellom de ulike etatene som har med barn å gjøre. Noen av disse er helsestasjon/helsesøster, fysioterapeut, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), barnevernstjenesten, BUP (barne- og ungdomspsykiatri), logoped, og de andre barnehagene i Bardu kommune.

Nytt av året, er at PPT skal ha faste dager i både barnehage og skole. For Fageråsen vil det si at PPT kommer i barnehagen halv dag to dager i måneden. Vi gleder oss til et tett samarbeid!

RESSURSTEAM

Fire ganger i året har Fageråsen barnehage ressursteam. Ressursteamet består av de pedagogiske lederne i barnehagen, styrer, representant fra PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste), og representant fra barnevernet. Det jobbes med at også helsesøster skal finne tid til å delta i ressursteamet.

På møtene i ressursteam tar barnehagen opp caser som kan gjelde barnegruppa eller enkeltbarn. Teamet drøfter saken for å finne gode løsninger som man skal jobbe videre med, for å hjelpe barnet og/eller barnegruppen. Noen ganger kan også foreldre få invitasjon til å være med på møtet, slik at de kan få legge frem hvordan de oppfatter situasjonen. Alt som jobbes med i ressursteam er med på å danne bedre rammer for barna. Det er her snakk om tidlig innsats. **Tidlig innsats** betyr at man skal sette i gang tiltak for et barn med en gang det er behov for det, i barnehagen. Man skal sjelden **vente og se**. Det er viktig å prioritere forebygging, og alt samarbeid som kan gjøres for barn med enkle eller mer kompliserte utfordringer, er med på å **hjelpe barnet til barnets beste!**

MELDEPLIKT

Alle ansatte i offentlige og private instanser som i f.eks. **barnehage**, skole, helsevesen har en lovfestet plikt til å melde fra til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker. Dette er for å ivareta barnet, **til barnets beste!**

HELSE OG SYKDOM

GI oss beskjed dersom barnet er sykt. Så lenge koronapandemien varer er det egne regler som gjelder. Disse kommuniseres ut fortløpende. Regjeringen har laget en side på nett der de har samlet all informasjon som foreldre trenger i forbindelse med barn og coronavirus. Linken til siden er som følger:

https://www.regjeringen.no/no/tema/Koronasituasjonen/informasjon-til-foreldre-om-barn-og-koronavirus/id2741570/?utm_source=www.regjeringen.no&utm_medium=epost&utm_campaign=nyhetsvarsel%2016.09.2020&utm_content=Barnehager%20og%20Utdanning

Under normale forhold er det barnets allmenntilstand avgjør om barnet kan være i barnehagen. Det er helt annerledes å være i barnehagen enn hjemme dersom formen ikke er på topp. I barnehagen er det stor aktivitet og mange barn samlet, i motsetning til hjemme hvor det er stille og rolig. Vi ser at barn som kommer for tidlig tilbake ofte bruker lengre tid på å bli helt frisk igjen.

For rask rekonvalesens og minimering av smitte ber vi om at dere overholder smittevernlegens anbefaling i forhold til de to vanligste sykdomsårsakene i barnehagen:

- ✓ Feber: barnet må ha en feberfri dag hjemme før de kommer tilbake til barnehagen.
- ✓ Diaré og oppkast: det skal gå minimum 48 timer etter siste rennende avføring eller oppkast.

Mild/ moderat øyekatarr er en veldig smittsom men ufarlig sykdom som går over av seg selv. Av smittevernhensyn er det

ikke nødvendig å ha barnet hjemme så lenge barnets allmenntilstand ikke er redusert. Ved kraftig øyekatarr med rikelig pussdannelse bør barnet holdes hjemme til pussdannelsen har avtatt. Det anbefales da at lege kontaktes for å få vurdert behov for behandling.

Det er spesielt viktig at det varsles om smittsom sykdom slik at barnehagen kan iverksette nødvendige rutiner for å hindre eller minimere smitte. Husk at barnehagen også kan ha barn som er ekstra sårbare for relativt ufarlige sykdomstilstander. Barnehagen medisinerer ikke dersom det ikke er livsnødvendig. Slik medisinerer skjer da etter opplæring av foreldre / helsepersonell.

Selv om det ikke er en sykdom, så tar vi med vår venn hodelusa i dette punktet. Ved forekomst av hodelus i MÅ barnehagen varsles og behandling iverksettes umiddelbart.

Forsikringer

Alle barn i barnehagen er kollektivt ulykkesforsikret hos KLP Skadeforsikring. Forsikringen gjelder innenfor barnehagens område i barnehagens åpningstid, også på turer, utflukter o.l. i barnehagens regi. Den gjelder også på direkte vei til/ fra barnehagen.

Når barn skader seg

Selv om barnets sikkerhet er høyt prioritert, hender det at barn skader seg i barnehagen. Små skader blir renset og plastret i barnehagen. Er vi i tvil om skadens omfang, eller hvis skaden er stor, tar vi umiddelbart kontakt med lege/ tannlege. I disse tilfellene kontakter barnehagen også foreldre/foresatte slik at de kan være sammen med barnet på legekontoret.

Skademeldingsskjema

Fylles ut av foreldrene ved større skader som eventuelt kan gi problemer senere, for eksempel tannskader og brudd. Skjema fås hos styrer i barnehagen.

Erklæring om barnets helse

§25 i Lov om barnehager sier; «Før et barn begynner i barnehage, skal det legges fram erklæring om barnets helse». På avtalen mellom barnehagen og foreldre/ foresatte fylles det ut spesielle opplysninger vedrørende barnets helse m.m

